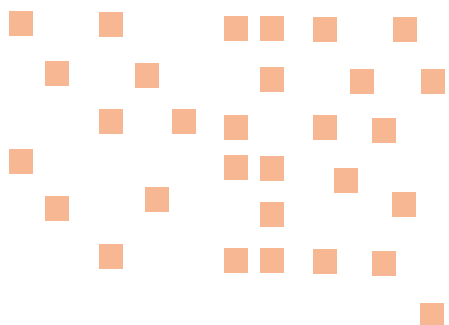

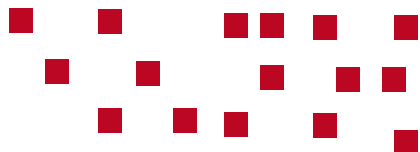
SIERRA LEONE

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia dla
ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/238/2025
25.04.2025

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Sierra Leone.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 9,1 mln

Skład etniczny: Temne 35,4%, Mende 33,2%, Limba 8,8%, Kono 4,3%, Koranko 4%, Fulanie 3,8%, Mandingo 2,8%, Loko 2%, Sherbro 1,9%, Kreole 1,2% (potomkowie niewolników z Jamajki, którzy powrócili do Afryki i osiedlili się we Freetown pod koniec XVIII w. znani także jako Krio), inni 5% (w tym uchodźcy z Liberii, małe ilości Europejczyków, Libańczyków, Hindusów i Pakistańczyków).

Skład religijny: muzułmanie 77,1%, chrześcijanie 22,9%.^[1]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Sierra Leone uzyskało niepodległość w 1961 r. Wcześniej było brytyjską kolonią. Ostatnia Konstytucja została przyjęta w 1991 r. ustanawiając Sierra Leone republiką prezydencką. Po latach dyktatury i wojny domowej od 1998 r. odbywają się demokratyczne wybory.^[2]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Pod względem administracyjnym kraj podzielony jest na 4 prowincje (**Wschodnią, Północną, Północno-zachodnią, Południową**) i Obszar Zachodni o statusie prowincji.

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. W Sierra Leone głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję. Jest on jednocześnie szefem rządu. Pełni także funkcję ministra obrony.

Aktualnym prezydentem i premierem Sierra Leone jest **Julius Maada BIO**, wybrany w ostatnich wyborach 28 czerwca 2023 r., wcześniej sprawował tę funkcję od 4 kwietnia 2018 r.

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/#introduction>

² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/#introduction>

Ostatnie wybory prezydenckie odbyły się 24 czerwca 2023 r. Julius Maada Bio zdobył w nich 56,1% głosów. Drugie miejsce zajął Samura KAMARA (z 41,1% głosów) z Kongresu Ogólnoludowego (ang. All People's Congress – APC).

Funkcję wiceprezydenta pełni obecnie Mohamed Juldeh JALLOH.

Kolejne wybory prezydenckie planowane są na 2028 r.^[3]

Rząd i premier. Prezydent jest zarówno głową państwa, jak i szefem rządu.

Władzę wykonawczą sprawuje rząd, powoływany przez prezydenta, a zatwierdzany przez parlament. Gabinet odpowiada przed prezydentem.^[4]

Parlament i wybory parlamentarne. Władza ustawodawcza w Sierra Leone należy do 1-izbowego parlamentu – Zgromadzenia Narodowego, w którego skład wchodzi obecnie 146 deputowanych. 132 posłów wybieranych jest bezpośrednio w jednomandatowych okręgach wyborczych zwykłą większością głosów, natomiast 14 mandatów obsadzanych jest w odrębnych wyborach przez bezpartyjnych posłów zwanych „głównymi wodzami”. Kadencja parlamentu trwa 5 lat.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się w Sierra Leone w dniu 24 czerwca 2023 r. Zwycięstwo odniosła w nich prezydencka Partia Ludowa Sierra Leone (Sierra Leone People's Party – SLPP), która zdobyła 81 miejsc w parlamencie, natomiast drugie Kongres Ogólnoludowy (ang. All People's Congress – APC) zdobywając 54 miejsca w parlamencie.

Kolejne wybory do Zgromadzenia Narodowego mają się odbyć w 2028 r.^[5]

SYSTEM PRAWNY

W Sierra Leone obowiązuje mieszany system prawny angielskiego prawa precedensowego i miejscowego prawa zwyczajowego.^[6]

KARA ŚMIERCI

W dniu 21 kwietnia 2022 r. uchwalona została ustawa znosząca karę śmierci za wszystkie przestępstwa. Została ona zastąpiona karą dożywotniego więzienia lub karą pozbawienia wolności na minimum 30 lat.^[7] Obecnie prawo nie przewiduje stosowania kary śmierci w odniesieniu do żadnych przestępstw.^[8]

³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/#introduction>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/#introduction>

⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/#introduction>

⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/#introduction>

⁷ Vatican News, Sierra Leone znosi karę śmierci, 24.07.2021, <https://www.vaticannews.va/pl/swiat/news/2021-07/sierra-leone-znosi-kare-smierci.html>

⁸ Amnesty International (AI), Death Sentences and Executions 2023, 05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Sierra Leone w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęły 32 osoby (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili), natomiast w 2024 r. ilość wszystkich ofiar wyniosła 4 osoby. W pierwszym kwartale 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem zginęły 4 osoby.^[9]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w Sierra Leone odpowiadają siły zbrojne, których głównym zadaniem jest ochrona granic zewnętrznych i wód terytorialnych kraju, wspieranie władz cywilnych w sytuacjach kryzysowych i wysiłkach na rzecz odbudowy oraz udział w misjach pokojowych. Armia jest niewielka, słabo uzbrojona i ma ograniczony budżet. Otrzymuje wsparcie od kilku zagranicznych sił zbrojnych, w tym Kanady, Chin, Francji, Wielkiej Brytanii i USA. Armia Sierra Leone wzięła udział w operacjach pokojowych w Somalii i Sudanie.^[10]

W listopadzie 2023 r. doszło do nieudanej, wojskowej próby zamachu stanu. W wyniku starć na terenie koszar w mieście Freetown zginęło 19 żołnierzy.^[11]

Od 2023 r. na terenie kraju sporadycznie dochodziło także do lokalnych zamieszek na tle etnicznym lub politycznym.^[12]

Na terenie Sierra Leone nie są aktywne żadne nielegalne ugrupowania zbrojne.^[13]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

W ogólnodostępnych źródłach brak jest informacji, aby w Sierra Leone obowiązywało aktualnie ustawodawstwo specjalne.

Zostało one wprowadzone okresowo po próbie zamachu stanu w listopadzie 2023 r.^[14]

⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/#introduction>

¹¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁴ Al Jazeera, Sierra Leone imposes nationwide curfew after military barracks attacked, 26.11.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/26/sierra-leone-imposes-nationwide-curfew-after-military-barracks-attacked>

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Sierra Leone w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 8 cywilów, z kolei w 2024 r. odnotowano 4 ofiary cywilne, zaś w pierwszym kwartale 2025 r. – również 4 ofiary cywilne. Większość z nich spowodowana była zamieszkami na tle etnicznym, politycznym lub aktami prywatnej zemsty.^[15]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2022 r. do pierwszego kwartału 2024 r. na terenie Sierra Leone nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od początku 2022 r. do pierwszego kwartału 2024 r. na terenie Sierra Leone nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2022 r. do pierwszego kwartału 2024 r. na terenie Sierra Leone nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

W okresie od początku 2022 r. do pierwszego kwartału 2024 r. na terenie Sierra Leone nie odnotowano zagrożeń związanych ze złą sytuacją humanitarną, która byłaby spowodowana sytuacją bezpieczeństwa.

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W Sierra Leone nie odnotowano zagrożeń związanych z terroryzmem.

¹⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Na terenie Sierra Leone sporadycznie dochodzi do niewielkich zamieszek na tle politycznym lub etnicznym. Największy tego typu incydent miał miejsce w lutym 2025 r., kiedy młodzież z grupy Limba zaatakowała ludność z grupy Mandingo w miejscowości Kailahun. Zginęły 4 osoby, a ponad 40 zostało rannych. Limba ukradli także bydło i podpaliли 20 domów.^[16]

W Sierra Leone może dochodzić także do samosądów i aktów prywatnej zemsty, aktów wandalizmu, ataków na konkretne osoby motywowanych politycznie.^[17] Zdarzają się również pojedyncze przypadki nadużywania władzy przez przedstawicieli służb bezpieczeństwa.^[18]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W Sierra Leone dochodzi czasem do protestów, jednak od 2023 r. ACLED odnotował jedynie 19 takich zdarzeń, z czego 12 miało miejsce w 2023 r. Protesty mogą prowadzić do zamieszek. W jednym z nich, który miał miejsce we wrześniu 2023 r. w stolicy Freetown, policja zastrzeliła dwie osoby i aresztowała 72. Protest miał charakter antyprezydencki.^[19]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Sierra Leone cechuje wysoki poziom przestępczości (w tym we Freetown). Powszechne są kradzieże z bronią w ręku, włamania do domów oraz gwałtowne napaści. Często dochodzi również do drobnych przestępstw, takich jak kradzieże (ich liczba wciąż wzrasta). Tym niemniej nie ma wyraźnych dowodów na to, by rodzima przestępczość zorganizowana lub mafijna była szczególnie rozwinięta. Przestępcy podejmują raczej działania na mniejszą skalę, polegające na nielegalnym wydobyciu minerałów, wyrębie lasu, przemyśle narkotyków i kradzieżach. Niekiedy prywatni przedsiębiorcy próbują eksploatować nielegalne kopalnie i często wynajmują lokalne gangi, do zastraszania i atakowania właścicieli okolicznych gruntów. Sierra Leone jest natomiast krajem, gdzie działają różne zagraniczne grupy przestępcze, w tym kolumbijskie kartele narkotykowe i nigeryjskie gangi.^[20]

W kraju tym występuje także zjawisko handlu ludźmi. Handlarze pozyskują ofiary głównie z terenów wiejskich i zatrudniają je w miastach lub kopalniach jako

¹⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, civilians, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, civilians, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁸ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Sierra Leone, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/sierra-leone/>

¹⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, protests, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁰ Global Crime Index, Sierra Leone 2023, https://ocindex.net/2023/country/sierra_leone

pracowników seksualnych lub zmuszają do prac jako pomoc domowa lub przy obróbce diamentów lub granitu i in.^{[21][22]}

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja i prawo zapewniają wolność wewnętrznego przemieszczania się, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji, i raporty nie stwierdzają znaczących ograniczeń w tym zakresie.^[23]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

W Sierra Leone około 1,4 miliona ludzi mieszka poza miejscem swojego urodzenia. Region zachodni (Freetown) jest najbardziej popularny wśród migrantów długo i krótkoterminowych, częściowo dlatego, że jest gospodarczym, finansowym i kulturalnym centrum kraju (znajduje się tam większość firm). Region północny (Bombali, Kambia, Koinadugu, Port Loko i Tonkolili) jest drugim popularnym miejscem docelowym migrantów.^[24]

Większość migrantów ma od 20 do 44 lat. W regionie wschodnim (dokładnie Kailahun), który jest ośrodkiem wydobywania diamentów, zatrudnia się głównie mężczyźni, podczas gdy w regionie zachodnim różnica między mężczyznami i kobietami jest niewielka.^[25]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Obecnie w Sierra Leone nie odnotowuje się przymusowych wewnętrznych przesiedleń, wywołanych problemami związanymi z bezpieczeństwem.^[26]

²¹ USDOS (US Department of State), 2024 Trafficking in Persons Report: Sierra Leone, 24.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2024-trafficking-in-persons-report/sierra-leone/>

²² Global Crime Index, Sierra Leone 2023, https://ocindex.net/2023/country/sierra_leone

²³ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Sierra Leone, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/sierra-leone/>

²⁴ Integral Human Development, Sierra Leone, <https://migrants-refugees.va/country-profile/sierra-leone/>

²⁵ Integral Human Development, Sierra Leone, <https://migrants-refugees.va/country-profile/sierra-leone/>

²⁶ UNHCR (UN Refugee Agency), UNHCR RBWCA - Principal Refugees, IDPs and Stateless Persons - February 2025, 20.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/115371>

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Według danych zebranych przez UNHCR, około 1,7 tys. osób ze Sierra Leone przebywa aktualnie w Gwinei.^[27] Gwinea prowadzi deportacje tych osób.^[28]

Trendy emigracyjne z Sierra Leone są w dużej mierze zdeterminowane poszukiwaniem możliwości ekonomicznych i bezpieczeństwa. W 2016 r. Bank Światowy oszacował liczbę obywateli Sierra Leone w diasporze na 336.000, co stanowi 5,5% populacji. Tymczasem w 2019 r. Departament Spraw Gospodarczych i Społecznych ONZ (UN DESA) oszacował, że populacja diaspory z Sierra Leone wynosiła 187.100 osób.^[29]

Cztery z pięciu głównych krajów docelowych emigrantów z Sierra Leone to inne kraje afrykańskie (Gwinea, Liberia, Senegal, Nigeria). Piąte miejsce zajmuje Wielka Brytania.^[30]

PODSUMOWANIE

Sierra Leone jest republiką prezydencką, w której od 1998 r. odbywają się wolne wybory.

Kara śmierci nie obowiązuje w prawie tego kraju i nie są wykonywane egzekucje.

W Sierra Leone nie toczy się konflikt zbrojny i nie istnieje powszechne zagrożenie życia dla cywilów.

²⁷ UNHCR (UN Refugee Agency), UNHCR RBWCA - Principal Refugees, IDPs and Stateless Persons - February 2025, 20.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/115371>

²⁸ Sierra Loaded, Sierra Leone Police Addresses Deportation of Sierra Leoneans From Guinea, 13.12.2024, <https://sierraloaded.sl/news/police-deportation-sierra-leoneans-guinea/>

²⁹ Integral Human Development, Sierra Leone, <https://migrants-refugees.va/country-profile/sierra-leone/>

³⁰ Integral Human Development, Sierra Leone, <https://migrants-refugees.va/country-profile/sierra-leone/>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Sierra Leone, data 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. Al Jazeera, Sierra Leone imposes nationwide curfew after military barracks attacked, 26.11.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/26/sierra-leone-imposes-nationwide-curfew-after-military-barracks-attacked>
3. Amnesty International (AI), Death Sentences and Executions 2023, 05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
4. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Sierra Leone, 23.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sierra-leone/introduction>
5. Global Crime Index, Sierra Leone 2023, https://ocindex.net/2023/country/sierra_leone
6. Integral Human Development, Sierra Leone, <https://migrants-refugees.va/country-profile/sierra-leone/>
7. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Sierra Leone, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/sierra-leone/>
8. USDOS (US Department of State), 2024 Trafficking in Persons Report: Sierra Leone, 24.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2024-trafficking-in-persons-report/sierra-leone/>
9. Vatican News, Sierra Leone znosi karę śmierci, 24.07.2021, <https://www.vaticannews.va/pl/swiat/news/2021-07/sierra-leone-znosi-kare-smierci.html>